

Osnove 1

“Lepotice! Patio sam otkako si me zaboravila. Sada želim da umrem u miru...” “Živi!” - zavapi Lepotica. “Oženi se samnom. Kako bih mogla da živim bez tebe, moja najdraža Zveri?”)

1 Polje za tekst sa ramom

Lepotica i zver

2 Tekst na putanji

3 Slika u okviru za sliku (sa tankim ramom od 0,5 pointa)

4 Slika u okviru bez rama

Šta je QuarkXPress?

QuarkXPress je program za oblikovanje izgleda stranica nekog dokumenta. Program kojim se oblikuje stranica je središnje mesto za prikupljanje teksta, slika, linija i tabela, pri čemu svi zajedno sačinjavaju stranicu ili niz stranica dokumenata. QuarkXPress se može koristiti za izradu bilo čega, u rasponu od etiketa na košuljama ili majicama, do enciklopedije u više tomova. Gotov dokument može da se štampa na kućnom laserskom štampaču (letak, pozivnica itd.), da se obradi na uređaju za osvetljavanje kako bi bio odštampan na profesionalnoj štamparskoj mašini (knjiga, časopis, brošura itd.), ili da se pripremi za objavljivanje preko Interneta.

U ovom poglavlju su samo nagoveštene osnovne mogućnosti programa QuarkXPress. Tek u ostalim poglavljima naučićete kako da stvarno napravite stranice ili elemente stranica dokumenta.

Elementi za gradnju u programu QuarkXPress

■ Da biste smestili tekst na stranicu, morate ga uneti ili uvesti u pravougaoni ili nepravilno oblikovani okvir za tekst 1 ili duž Bezjeove krive putanje teksta 4.

Na sličan način, da biste sliku smestili na stranicu, prvo morate napraviti prostor za nju, bilo da je taj prostor jednostavni pravougaoni ili zamršeni Bezjeov okvir za sliku. Tek tada možete uneti sliku u njega. Ako želite da se ivica okvira za tekst ili za sliku štampa, na njega morate staviti ram 2 – 4.

Linija može biti prava ili kriva i koristi se kao ukrasni element. Tabela se sastoji od ćelija; u svakoj ćeliji može se nalaziti tekst ili slika.

■ Okvir za tekst, putanja za tekst, okvir za sliku, tabela ili linija, nazivaju se objekat. Slika ili tekst koji se nalaze u nekom okviru nazivaju se sadržaj.

Okvir za sliku ili za tekst takođe mogu da se naprave **prazni**, posle čega se u potpunosti ponašaju kao obojeni oblici.

- Biranje alatke je prvi korak u većini uputstava za rad u ovoj knjizi. Da biste napravili neki objekat, na primer, koristićete odgovarajuću alatku za izradu objekata, kao što su alatka za crtanje linija ili alatka za pravougaoni okvir za tekst.

Da biste čitav objekat ili grupu objekata premestili s jednog mesta na drugo, koristićete alatku za biranje objekata **Item** **1** pošto ćete raditi sa celokupnim sadržajem objekta.

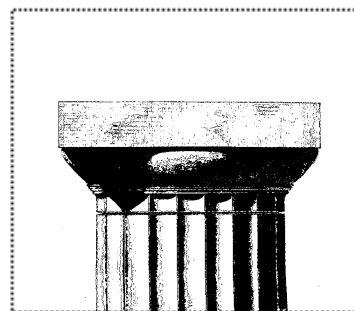
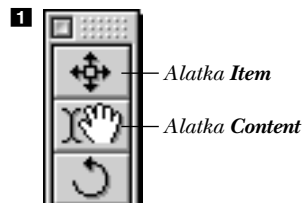
Da biste iskopirali, obrisali ili promenili izgled teksta ili slike pošto su već uneti ili uveženi, koristićete alatku za biranje sadržaja objekata **Content**, jer ćete raditi sa sadržajem unutar, a ne izvan određenog objekta.

Za neke poslove alatke Item i Content mogu da menjaju jedna drugu. Na primer, alatka Content se može koristiti za menjanje oblika ili veličine objekata ili za biranje više objekata istovremeno. Alatka Item se može koristiti za uvoženje slika.

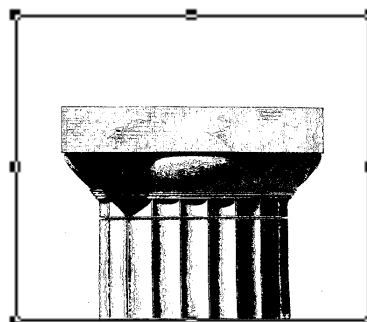
- Neki objekat ili njegov sadržaj moraju da budu **izabrani** pre nego što mogu da budu menjani **2 – 3**.
- Prikaz na paleti **Measurements** se menja u zavisnosti od toga koja alatka i koja vrsta objekata su izabrani (**1**, sledeća stranica). Leva strana ove palete prikazuje informacije koje se odnose na određeni objekat – okvir za sliku, okvir za tekst, putanju teksta, tabelu ili liniju – ako se izaberu taj objekat i alatka Item ili Content. Informacije o objektu obuhvataju njegove dimenzije i položaj na stranici.

Desna strana palete Measurements prikazuje informacije o sadržaju slike ili teksta, kao što je njegova veličina, ako se izaberu taj objekat i alatka Content (**2**, sledeća stranica). Desna strana palete Measurements prikazuje informacije o vrsti i debljini linije ako se izaberu linija i alatka Item ili Content. Ova paleta je prazna ako ni jedan objekat nije izabran (**3**, sledeća stranica).

Dve najčešće korišćene alatke

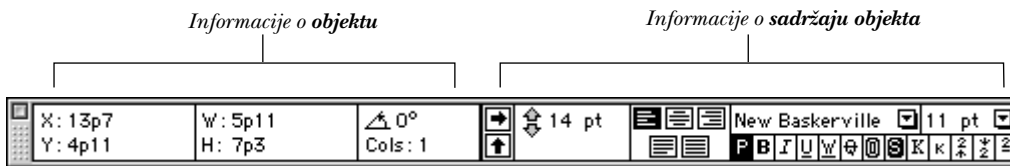
2 Okvir za sliku koji nije izabran.

3 Kada se okvir izabere, prikazuje se osam markera.

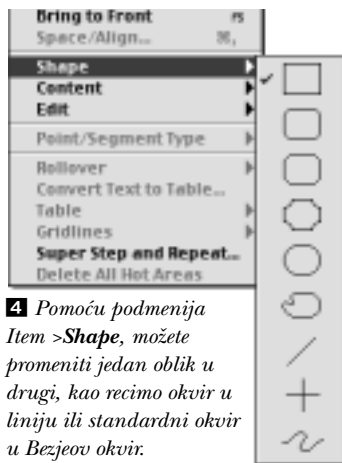
1 Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Item** i okvir za tekst.

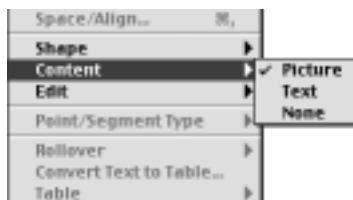
2 Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Content** i tekst.

3 Kada nijedan objekat **nije** izabran, paleta Measurements je **prazna**. Izaberite neki objekat da bi ova paleta zablislala u punom sjaju.

4 Pomoću podmenija **Item >Shape**, možete promeniti jedan oblik u drugi, kao recimo okvir u liniju ili standardni okvir u Bežeov okvir.

5 Koristeći podmeni **Item >Content**, možete promeniti okvir za tekst u okvir za sliku, ili obrnuto, ili možete bilo koji od njih učiniti da budu prazni.

Ako nije jedno, onda je nešto drugo

Naš prvi susret sa programom QuarkXPress bio je 1988. godine (u svetu softvera, to je davna istorija), i bili smo zadivljeni njegovom preciznošću, ali razočarani njegovom neumoljivom hijerarhijskom arhitekturom. Novi objekti su crtani unutar – bili su određeni – već postojećim objektima.

Sada je QuarkXPress prilagodljiv u istoj meri kao što je u početku bio krut. Ne samo da možete smestiti neki objekat bilo gde, nego možete bilo koji objekat (okvir za tekst, putanju teksta, okvir za sliku ili liniju) pretvoriti u nešto sasvim drugo 4 – 5. Ako ste potpuni novajlija u programu QuarkXPress (ili ste nepopravljivo neodlučni), za sada ne obraćajte pažnju na ovo svojstvo programa QuarkXPress. Ali da bismo zagolicali vašu maštu, navodimo samo nekoliko preobražaja koje možete izvesti:

- Promeniti okvir za tekst u okvir za sliku, liniju u okvir ili putanju teksta, i obrnuto.
- Napraviti da okvir za tekst ili za sliku budu prazni – pri čemu je jedino moguće da im se promeni boja ili veličina (sadržaj bilo koje vrste okvira se briše tokom pretvaranja).
- Promeniti standardni okvir u Bežeov okvir ili Bežeovu krivu, ili obrnuto.
- Promeniti tekstualni znak u okvir za sliku.

Život kućnih ljubimaca

Magazin za obožavaoce
kućnih ljubimaca

decembar 2002

Providni okvir za tekst
povrh okvira za sliku

SPECIJALNO PRAZNIČNO IZDANJE

Božićni ručak vašeg psa

Pomozite vašem ljubimcu suočenom sa prazničnom
depresijom

Mačiji provod za Novu godinu

Unesite tekst na
Bezjeovu putanju

BOWSER

Bezjeov okvir za
sliku sa ramom

Linija

Ukrašavanje kućice za psa

Šnauzer štrudla

PLUS

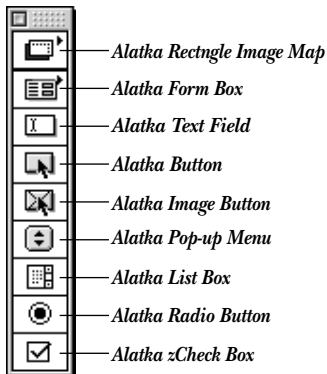
Ukrašavanje kolača

Najbolji pokloni za vaše ljubimce

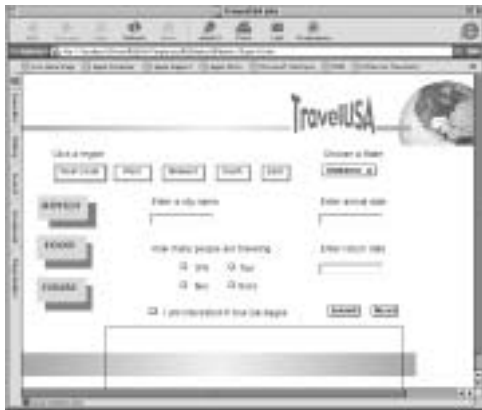

Gradivni elementi programa QuarkXPress

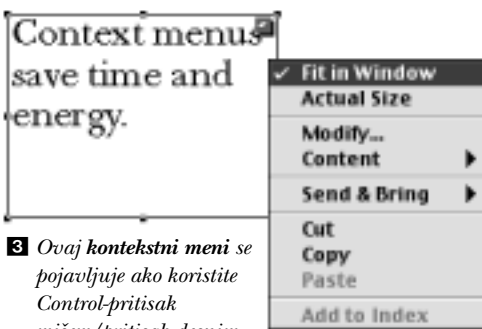
Elementi za gradnju u programu QuarkXPress: okviri za slike, okviri za tekst, putanje za tekst, linije (i tabele).

1 Paleta alatki Web Tools

2 Stranica Web dokumenta napravljena u programu QuarkXPress onako kako izgleda u nekom Web pretraživaču.

3 Ovaj kontekstni meni se pojavljuje ako koristite Control-pritisak mišem/pritisak desnim tasterom miša u okviru za tekst alatkom Item.

Štampanje dokumenata i Web 5.0! dokumenata

Mogućnost programa QuarkXPress 5 **1** – **2** da se u njemu izrađuju Web dokumenata predstavlja najvažniju novu osobinu ovog programa, a obrađujemo je u poglavljima 19 i 24. Kada počnete da učite kako da napravite dokument za štampanje, počevši od narednog poglavlja pod naslovom Početak, imajte na umu da većina, ali ne baš sve, mogućnosti programa koje se koriste za izradu dokumenata za štampanje stoji na raspolaganju pri izradi Web dokumenata.

SAVET Osobine teksta koje ne postoje za Web dokumente, nabrojane su na stranici 124.

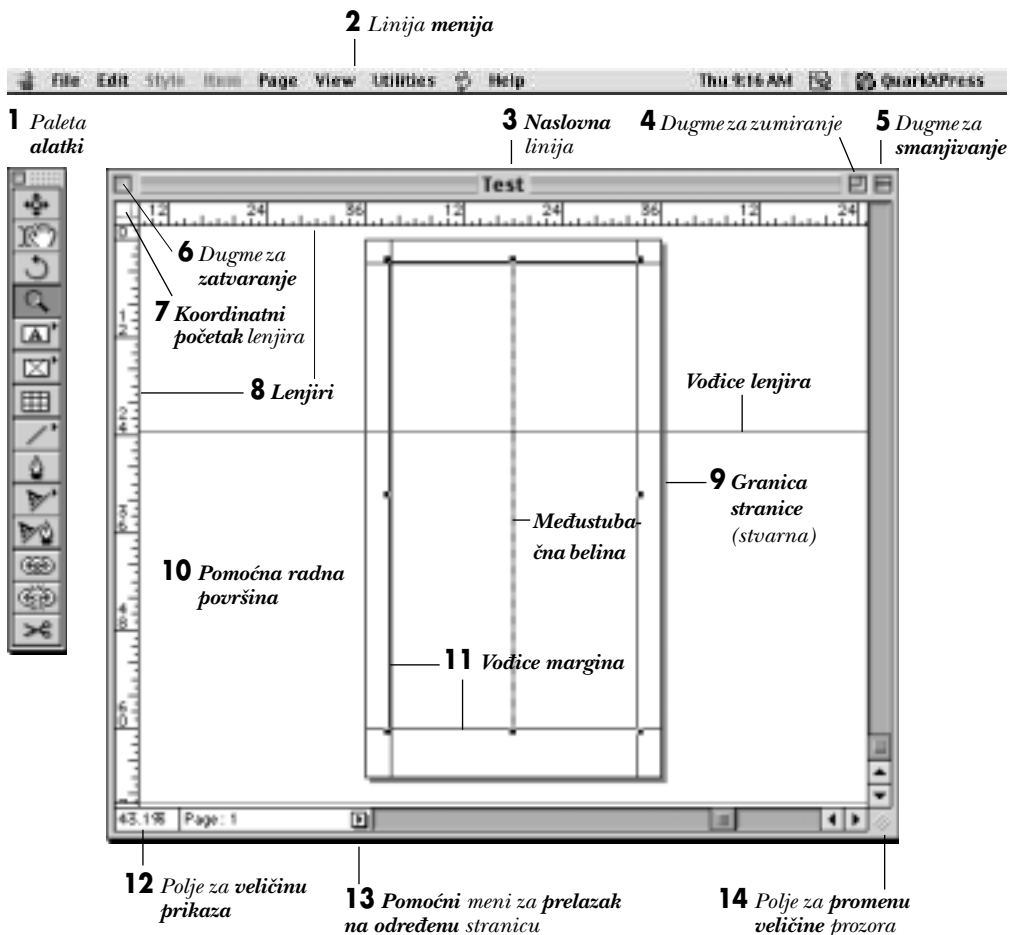
Možete napraviti Web stranicu u programu QuarkXPress koristeći prilagodljiv HTML tekst; rasterizovani tekst; slike; tabele; interaktivne elemente, kao što su delovi slika ili teksta koji reaguju na pokrete mišem (tzv. rollover efekat); dugmad i obrasce sa poljima za unos podataka i poljima za potvrdu. Kada završite Web dokument, možete ga pregledati onim Web pretraživačem koji je trenutno instaliran u vašem operativnom sistemu. U dokumentu za štampanje možete praviti okvire, linije, tekst na putanjama i tabele; u Web dokumentu možete da uradite sve što smo nabrojali, a pored toga i obrasce i kontrole na obrascima.

Kontekstni meni 5.0!

U programu QuarkXPress 5, do većine njegovih komandi i mogućnosti može se doći korišćenjem kontekstnog menija, čime štedite svoju snagu i smanjujete pokretanje miša **3**. Mogući izbor na kontekstnom meniju u velikoj meri zavisi od toga da li se pokazivač miša nalazi iznad radne površine, lenjira, praznog prostora, okvira za sliku, okvira za tekst, putanje teksta, linije, tabele ili palete.

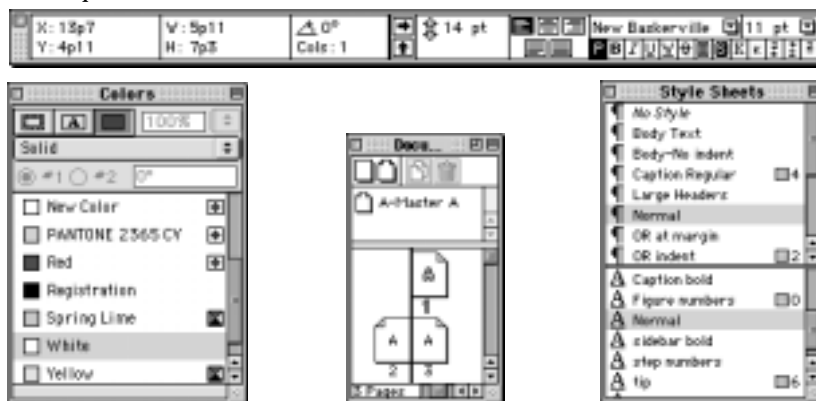
U Mac operativnom sistemu (Mac OS) imate izbor između dva podešavanja za kontekstni meni. Izaberite Edit > Preferences > Preferences, zatim pritisnite mišem Application-Interactive na levoj strani ovog okvira za dijalog. Ako pritisnete mišem Control Key Activates: Contextual Menu, da biste otvarali kontekstni meni potreban je samo Control-pritisak mišem. Ako umesto toga pritisnete mišem Control Key Activates: Zoom moraćete da koristite Control-Shift-pritisak mišem da biste pristupili kontekstnom meniju. U Windowsu je to još jednostavnije: samo pritisnite desni taster miša (nije potrebno ništa da podešavate).

Izgled ekrana programa QuarkXPress: Mac OS

Izgled ekrana QuarkXPress (Mac OS)

Neke od paleta

Objašnjenje izgleda ekrana programa QuarkXPress

1 Paleta alati

Većina paleta se otvara iz menija View: Tools (i Web Tools), Measurements, Document Layout, Style Sheets, Colors, Trap Information, Lists, Layers, Profile Information, Hyperlinks, Index, Sequences i Placeholders. Paleta Library se izrađuju i otvaraju preko menija File. Do većine komandi, koje se nalaze u meniju, može se mnogo brže doći iz palete Measurements. Paleta koje su otvorene kada napuštate/zatvarate QuarkXPress biće opet otvorene pri ponovnom pokretanju programa.

2 Linija menija

Pritiskom mišem na bilo koji naziv iz menija pristupa se nizu okvira za dijalog, padajućih menija, komandi i mogućnosti. Do pomoćnih programa XTensions se takođe dolazi preko menija.

3 Naslovna linija

Naziv dokumenta se prikazuje na njegovoj naslovnoj liniji. Povlačenjem naslovne linije pomera se prozor odgovarajućeg dokumenta.

4 Dugme za zumiranje

Pritisak na dugme za zumiranje povećava prozor dokumenta tako da se raširi po čitavom ekranu, a ponovni pritisak na ovo dugme vraća prethodnu veličinu prozora.

5 Dugme za smanjivanje

Pritisak mišem na dugme za smanjivanje skuplja prozor dokumenta tako da se smanji samo na svoju naslovnu liniju; ponovni pritisak mišem na ovo dugme vraća prethodnu veličinu prozora.

6 Dugme za zatvaranje

Pritisak mišem na dugme za zatvaranje zatvara trenutno aktivnu datoteku.

7 Koordinatni početak lenjira

Prevlačenjem koordinatnog početka lenjira premešta se presek horizontalnog i vertikalnog lenjira, takođe poznat kao nulta tačka. Ponovnim pritiskom mišem na koordinatni

početak lenjira, nulta tačka se dovodi u početni položaj u gornji levi ugao stranice.

8 Lenjiri

Za podrazumevane merne jedinice lenjira i polja za unos mera možete birati između inča, decimalnih inča, pajkova, pointa, milimetara, centimetara, cicera i agita. Pored toga, u Web dokumentima možete da izaberete i piksele. Iz menija View možete birati između Show Rulers (prikaži lenjire) ili Hide Rulers (sakrij lenjire). Pomoćne linije (vođice) koje se mišem povlače iz vertikalnog i horizontalnog lenjira se ne štampaju, a koriste se za poravnavanje i postavljanje objekta.

9 Granica stranice

Stvarna granica stranice.

10 Pomoćna radna površina

Pomoćna radna površina služi kao mesto gde se prave skice elemenata stranice ili kao prostor u kome se privremeno drže elementi stranice da bi se kasnije koristili. Web dokumenti nemaju pomoćnu radnu površinu.

11 Vođice margina

Vođice margina, koje se inače ne štampaju, prikazuju se samo u svrhu lakšeg pakovanja objekata na stranici. Iz menija View možete da birate između Show Guides (prikazati linije) ili Hide Rulers (sakriti linije).

12 Polje za veličinu prikaza

U ovom polju se prikazuje i moguće je promeniti stepen uvećanja prikaza dokumenta.

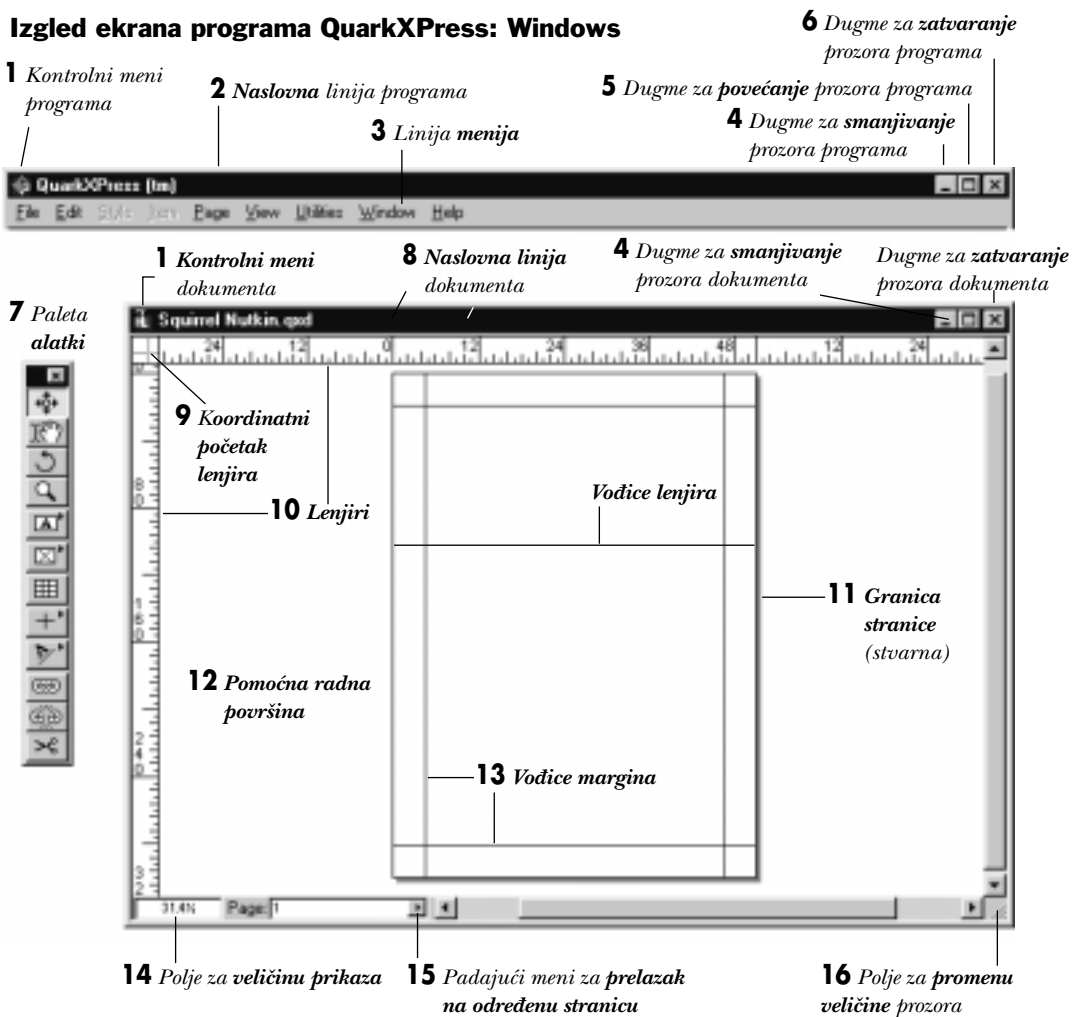
13 Pomoćni meni za prelazak na određenu stranicu

Iz ovog menija se može izabrati prikazivanje proizvoljne ili matične (master) strane dokumenta.

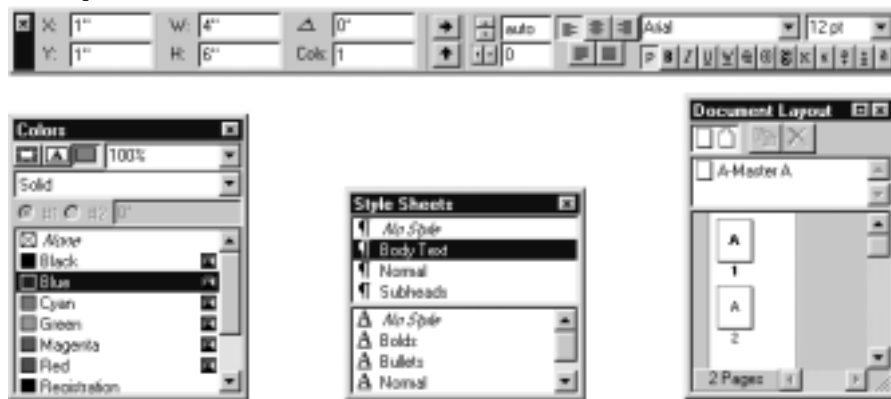
14 Polje za promenu veličine prozora

Povlačenjem mišem polja za promenu veličine prozora menja se veličina prozora dokumenta.

Izgled ekrana programa QuarkXPress: Windows

Neke od paleta

Izgled ekrana QuarkXPress (Windows)

Objašnjenje izgleda ekrana programa QuarkXPress

1 Kontrolni meni programa (ili dokumenta)

Komande iz kontrolnog menija programa su: Restore (vratiti na prvobitnu veličinu), Move (pomeriti), Size (promeniti veličinu), Minimize (smanjiti), Maximize (povećati) i Close (zatvoriti). Pored ovih komandi u kontrolnom meniju dokumenta nalazi se i komanda Next (sledeći dokument).

2 Naslovna linija programa

Naslovna linija programa sadrži naziv odgovarajućeg programa. Ako je neki dokument maksimalno uvećan, u naslovnoj liniji programa se prikazuje naziv dokumenta.

3 Linija menija

Pritiskom mišem na bilo koji naziv iz menija pristupa se nizu okvira za dijalog, padajućih menija, komandi i mogućnosti. Do pomoćnih programa XTensions se takođe dolazi preko menija.

4 Dugme za smanjivanje prozora programa (ili dokumenta)

Pritisak mišem na dugme za smanjivanje prozora programa umanjuje program na ikonu na paleti poslova. Pritiskom mišem na tu ikonu vraća se prethodna veličina prozora programa.

Pritisak mišem na dugme za smanjivanje prozora dokumenta umanjuje dokument na ikonu u levom uglu prozora programa. Pritiskom mišem na tu ikonu vraća se prethodna veličina prozora dokumenta.

5 Dugme za povećanje/vraćanje na prvobitnu veličinu prozora programa (ili dokumenta)

Pritisak mišem na dugme za vraćanje na prvobitnu veličinu prozora programa ili dokumenta vraća prethodnu veličinu odgovarajućeg prozora. Kada neki prozor ima svoju prvobitnu veličinu, dugme za vraćanje na prvobitnu veličinu se menja u dugme za uvećanje prozora. Pritisak mišem na ovo dugme povećava veličinu prozora.

6 Dugme za zatvaranje prozora

Pritisak mišem na dugme za zatvaranje zatvara program, dokument, okvir za dijalog ili paletu.

7 Paleta alatki

Većina paleta se otvara iz menija View: Tools (i Web Tools), Measurements, Document Layout, Style Sheets, Colors, Trap Information, Lists, Layers, Profile Information, Hyperlinks, Index, Sequences i Placeholders. Palette Library se izrađuju i otvaraju preko menija File > New > Library.

8 Naslovna linija dokumenta

Ovde se pojavljuje naziv dokumenta. Povlačenjem naslovne linije pomera se prozor odgovarajućeg dokumenta unutar prozora programa (ovo nije moguće ako je prozor dokumenta maksimalno uvećan).

9 Koordinatni početak lenjira

Povucite koordinatni početak lenjira da biste premestili presek („nultu tačku”) horizontalnog i vertikalnog lenjira. Ponovnim pritiskom na dugme koordinatnog početka lenjira, nulta tačka se dovodi u početni položaj u gornji levi ugao stranice.

10 Lenjiri

Za podrazumevane merne jedinice lenjira i polja za unos mera možete birati između inča, decimalnih inča, pajkova, pointa, milimetara, centimetara, cicera i agita. Pored toga u Web dokumentima možete da izaberete i piksele. Iz menija View možete da birate između Show Rulers (prikazati lenjire) ili Hide Rulers (sakriji lenjire). Pomoćne linije (vodice) koje se mišem povlače iz vertikalnog i horizontalnog lenjira se ne štampaju, a koriste se za poravnanje i postavljanje objekta.

11 Granica stranice

Stvarna veličina stranice.

12 Pomoćna radna površina

Pomoćna radna površina služi kao mesto gde se prave skice elemenata stranice ili kao prostor u kome se privremeno drže elementi stranice da bi se kasnije koristili. Web dokumenti nemaju pomoćnu radnu površinu.

13 Vodice margina

Vodice margina, koje se inače ne štampaju, prikazuju se samo u svrhu lakšeg pakovanja objekata na stranici. Iz menija View možete da birate između Show Guides (prikaži linije) ili Hide Rulers (sakrij linije).

14 Polje za veličinu prikaza

U ovom polju se prikazuje i moguće je promeniti stepen uvećanja prikaza dokumenta.

15 Padajući meni za prelazak na određenu stranicu

Iz ovog menija se može izabrati prikazivanje proizvoljne ili matične (master) strane dokumenta.

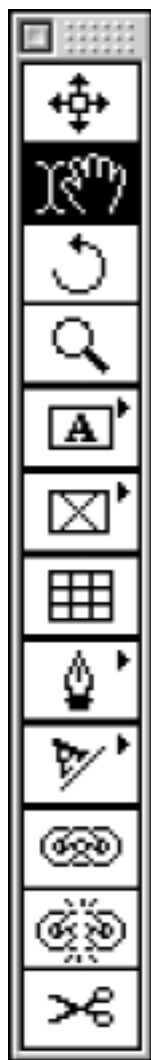
16 Polje za promenu veličine prozora

Mišem povucite polje za promenu veličine prozora da biste promenili veličinu prozora dokumenta.

Paleta alatki

Paleta alatki obuhvata 30 alatki koje se koriste za izradu i obradu objekata.

- Da biste **otvorili** paletu alatki, izaberite View > **Show Tools** (F8).
- Vidljiva alatka se **bira pritiskom mišem**, skrivene alatke se biraju iz **padajućeg menija**.
- Podrazumevana paleta alatki prikazana je na slici desno, ali je moguće promeniti njen izgled. Da biste neku alatku **premestili** iz padajućeg menija u prvi nivo palete, prilikom biranja te alatke držite pritisnut taster **Control/Ctrl**. **Control-pritiskak mišem/Ctrl-pritiskak mišem** na neku alatku **vraća** je u njen padajući meni. Kada ponovo pokrenete program, važiće onakav raspored alatki na paleti alatki kakav je poslednji korišćen pre zatvaranja programa.
- Da bi bilo koja od alatki za izradu ili povezivanje objekata **ostala izabrana**, držite pritisnut taster **Option/Alt** pri izboru te alatke. Da biste poništili izbor neke alatke, pritisnite mišem drugu alatku.
- Da biste **promenili podešavanja** neke od alatki, **dva puta brzo pritisnite levim tasterom miša** na tu alatku (pogledajte stranicu 391), a zatim pritisnite mišem Modify.
- Da biste dobili alatku **Item** kada je izabrana alatka Content, držite pritisnut taster **Cmd/Ctrl**.
- Da biste vratili podrazumevani izgled palete alatki, izaberite Edit > Preferences > Preferences > Document-Tools, pritisnite mišem **Default Tool Palette**, a zatim pritisnite mišem OK.
- Ako je polje za potvrdu **Show Tools Tips** u Edit > Preferences > Preferences > Application-Interactive overeno, možete postaviti pokazivač miša na vidljivoj alatki ili dugmetu palete i na ekranu će se pojaviti njihov naziv.

- Alatka Item**
Bira, menja veličinu, kopira i menja oblik objekata i putanja.
- Alatka Content**
Unosi tekst; uvozi, obrađuje i menja izgled teksta i slika; vrši neke od poslova alatke Item.
- Alatka Rotate**
Ručno rotira objekte.
- Alatka Zoom**
Menja uvećanje dokumenta.
- Alatka Rectangle text box**
Izrađuje pravougaone okvire za tekst.
- Alatka Rectangle picture box**
Izrađuje pravougaone okvire za slike.
- Alatka Table** 5.0!
Izrađuje tabele .
- Alatka Bézier line**
Izrađuje otvorene putanje pritiskom ili povlačenjem miša.
- Alatka Line text path**
Izrađuje pravu putanju teksta pod bilo kojim uglom.
- Alatka Linking**
Povezuje tekst iz okvira u okvir.
- Alatka Unlinking**
Raskida vezu između okvira za tekst.
- Alatka Scissors** 5.0!
Preseca linije, putanje i okvire.

Alatke na podrazumevanim padajućim menijima

Alatke okvira za tekst

Okvir zaobljenim uglovima

Okvir sa udubljenim uglovima

Okvir sa zakošenim uglovima

Ovalni okvir

Bezjeov okvir

Izrađuje Bezjeov okvir za tekst pritiskom ili povlačenjem miša.

Okvir nacrtan slobodnom rukom

Izrađuje Bezjeov okvir za tekst povlačenjem miša.

Alatke okvira za sliku

Okvir sa zaobljenim uglovima

Okvir sa udubljenim uglovima

Okvir sa zakošenim uglovima

Ovalni okvir

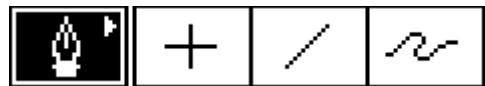
Bezjeov okvir za sliku

Bezjeov okvir koji se sastoji od temenih tačaka i odsečaka linije.

Okvir nacrtan slobodnom rukom

Izrađuje Bezjeov okvir za sliku povlačenjem miša.

Alatke za crtanje linija

Ortogonalna linija

Izrađuje prave uspravne ili položene linije.

Linija

Izrađuje prave linije pod bilo kojim uglom.

Linija nacrtana slobodnom rukom

Izrađuje krive linije povlačenjem miša.

Alatke za crtanje putanja teksta

Bezjeova putanja teksta

Izrađuje putanje teksta pritiskom i povlačenjem miša.

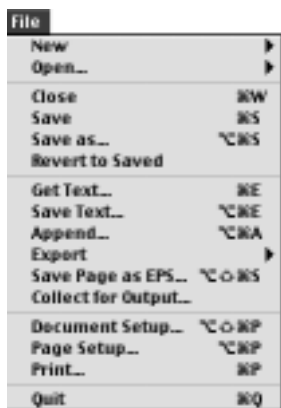
Ortogonalna putanja teksta

Izrađuje prave položene ili uspravne putanje teksta.

Putanja teksta nacrtana slobodnom rukom

Izrađuje putanje teksta povlačenjem miša.

Meniji programa QuarkXPress

Meni File

Većina komandi iz menija File se primenjuje na **dokument** kao celinu, od izrade i otvaranja datoteke do uvoženja i izvoženja slika i teksta, a isto tako i zatvaranje, snimanje i pripremu za štampu.

Meni Edit

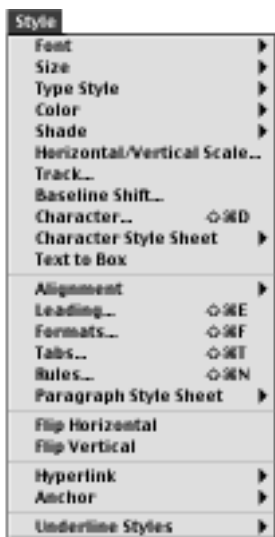
Ovo je možda **najviše upotrebljavani** meni koji se koristi za poništavanje izmena, biranje i kopiranje objekata, menjanje teksta i osobina teksta i željeno podešavanje osobina programa. Pomoću ovog menija **određuju** se stilovi, boje, pravila za prelamanje reči i pakovanje teksta, liste i linije za predvajanje objekata. Na dnu ovog menija nalaze se komande za Web dokumente i besplatni pomoćni programi XTensions.

5.0!

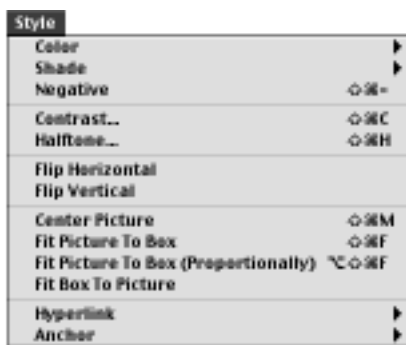
Napomena: Pomoćne programe XTensions Jabberwocky, Guide Manager, Shape of Things, Super Step and Repeat i Type Tricks moguće je besplatno preuzeti sa Quarkove Web stranice (stranica 26).

*Napomena: U Windowsu postoji komanda **Paste Special**; **Delete** menja **Clear**, a nema komande **Subscribe**.*

Meniji

Izabran je tekst.

Izabrana je slika.

Izabrana je linija.

Meni Style

Komande menija Style se koriste za obradu **sadržaja** nekog objekta. Kada se izabere tekst, ovaj meni prikazuje komande za tipografiju i formatiranje para-grafa. Kada se izabere slika, ovaj meni prikazuje komande za boju, kontrast, menjanje položaja i veličine slike. A kada se izaberu linija ili tabela, ovaj meni prikazuje komande za vrstu linije, njenu debljinu i boju. Podmeniji Hyperlink i Anchor se takođe nalaze u ovom meniju.

Item	
Modify...	⌘M
Frame...	⌘B
Runaround...	⌘T
Clipping...	⌘C&T
Duplicate	⌘D
Step and Repeat...	⌘C&D
Delete	⌘K
Group	⌘G
Ungroup	⌘U
Constrain	
Lock	F6
Merge	▶
Split	▶
Send to Back	⌘F5
Bring to Front	F5
Space/Align...	⌘,
Shape	▶
Content	▶
Edit	▶
Point/Segment Type	▶
Delete All Hot Areas	
Super Step and Repeat...	
Convert Text to Table...	
Table	▶
Gridlines	▶
Rollover	▶

Meni Item

Komande iz menija Item – Modify, Frame, Group, Duplicate, Delete, Lock, Space/Align itd. – menjaju celokupne objekte, a ne ono što se nalazi u njima. Do ovih komandi je moguće doći samo ako je izabran neki objekat. Nove mogućnosti verzije 5.0 pojavljuju se na donjem delu ovog menija.

Page	
Insert...	
Delete...	
Move...	
Master Guides...	
Section...	
Previous	
Next	
First	
Last	
Go To...	⌘J
Display	▶

Meni Page

Komande iz ovog menija dodaju, brišu, menjaju redni broj stranice i prikazuju i menjaju pomoćne linije margina i kolona na stranici.

View	
Fit in Window	⌘0
50%	
75%	
✓ Actual Size	⌘1
200%	
Thumbnails	⌘F6
Windows	▶
Hide Guides	F7
Show Baseline Grid	⌘F7
✓ Snap to Guides	⌘F7
Hide Rulers	⌘R
Show Invisibles	⌘I
Hide Visual Indicators	
Hide Tools	F8
Hide Measurements	F9
Hide Document Layout	F10
Hide Style Sheets	F11
Show Colors	F12
Show Trap Information	⌘F12
Show Lists	⌘F11
Hide Layers	
Show Profile Information	
Show Hyperlinks	
Show Index	
Show Sequences	
Show Placeholders	

Meni View

Komande iz menija View kontrolišu ono što vidite na ekranu – stepen uvećanja dokumenta i prikazivanje pomoćnih linija (vođica), lenjira, tzv. nevidljivih znakova i paleta.

Window Help	
Cascade	
Tile Horizontally	
Tile Vertically	
Arrange Icons	
Close All	
✓ 1 Document1.qxd	

Utilities	
Check Spelling	▶
Auxiliary Dictionary...	
Edit Auxiliary...	
Suggested Hyphenation...	⌘H
Hyphenation Exceptions...	
Usage...	
XTensions Manager...	
Component Status...	
PPD Manager...	
QuarkLink	▶
Profile Manager...	
Show Tagged Content	
Guide Manager...	
Build Index...	
Jabber	
Tracking Edit...	
Kerning Table Edit...	
Remove Manual Kerning	
Line Check	▶
Convert Old Underlines	

Meni Utilities

Komande iz menija Utilities obuhvataju čitav niz funkcija, kao što su provera pravopisa, pravila za rastavljanje reči na slogove, postupke upotrebe slika i fontova, tabela za međuslovnju belinu (engl. tracking) i rastojanje između dva slova (engl. kerning) i izradu indeksa dokumenata.

Help	
About Balloon Help...	
Show Balloons	
Help Topics	

Meni Help

Ovaj meni omogućava da se dobije pomoć za rad sa programom ugrađen u sam program ili neposredno od kompanije Quark.

Napomena: Uputstvo za korišćenje (User Guide) programa je u obliku PDF datoteke u QuarkXPress direktorijumu Quark 5 >Documents >Guides (ne u meniju Help).

Help	
Help Topics	F1
What's This?	Shift+F1
About QuarkXPress[tm]...	

 Meni **Script** nije obrađen u ovoj knjizi.

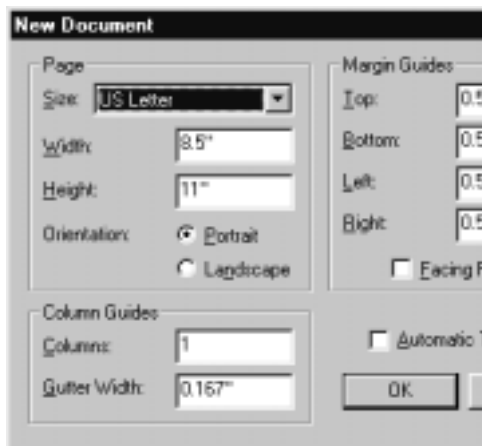
Okviri za dijalog

Okviri za dijalog liče na obrasce za popunjavanje u kojima postoji više različitih izbora. Na slikama na ovoj i sledećoj stranici prikazani su različiti načini na koje je moguće vršiti izbor. U polja se mogu uneti brojevi sa bilo kojim mernim jedinicama koje se koriste u programu QuarkXPress. Pritisnite mišem OK ili pritisnite Return/Enter da biste zatvorili okvir za dijalog i primenili naznačene izmene.

Okvir za dijalog može se otvoriti preko menija ili pomoću odgovarajuće prečice sa tastature. Okvir za dijalog će biti otvoren kada se izabere neka od stavki na meniju pored koje se nalaze tri tačkice (...).

SAVET U svim okvirima za dijalog pritiskom na tabulator (Tab) prelazi se na sledeće polje, a pritiskanjem Shift-Tab na prethodno polje.

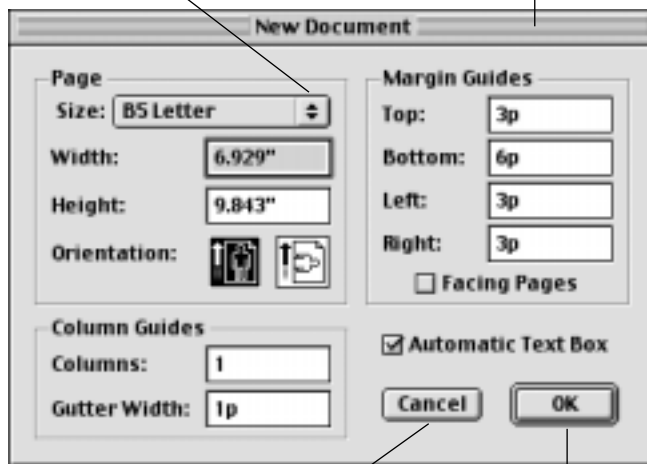
SAVET U nekim okvirima za dijalog možete iskoristiti prečicu sa tastature Cmd-Z/Ctrl-Z, dok je okvir za dijalog otvoren da biste vratili poslednje korišćene vrednosti.

U Windowsu, ako pritisnete **Alt** + slovo na tastaturi koje odgovara **podvučenom slovu** u okviru za dijalog, biće istaknuto odgovarajuće polje. Na primer, u okviru za dijalog prikazanom iznad, pritisnjanje **Alt + W** učiniće da polje **Width** postane istaknuto.

Strelice nagore i nadole otvaraju **padajući meni**.

Da biste **pomerili** okvir za dijalog, povucite njegovu naslovnu liniju.

Okvir za dijalog **New Document**

Pritisnite mišem **Cancel** (ili pritisnite **Esc**) da biste zatvorili okvir za dijalog tako da unete izmene nemaju uticaja.

Pritisnite mišem **OK** ili pritisnite **Return/Enter** na tastaturi da biste zatvorili okvir za dijalog i primenili nova podešavanja. Možete pritisnuti **Return/Enter** za bilo koje dugme koje ima dvostruku ivicu, kao recimo za dugme **Save**.

Sve je prazno

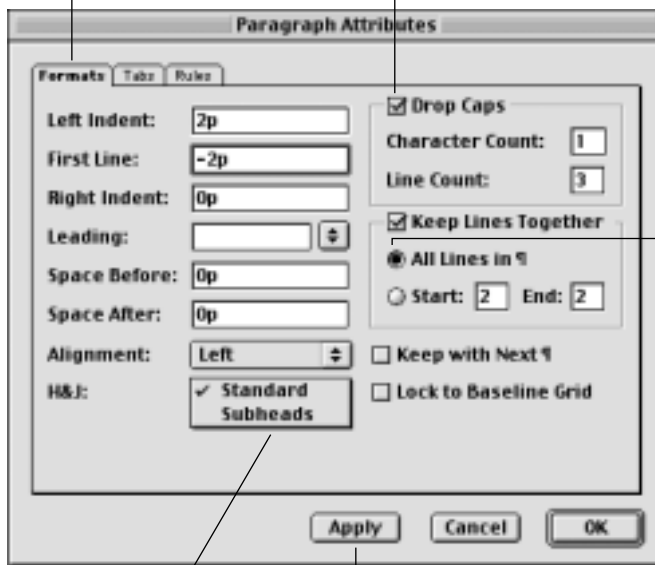
Ako trenutno izabrani tekst ili objekat imaju različite vrednosti, odgovarajuće polje će biti prazno. Na primer, ako istaknuti tekst istovremeno sadrži prored od 8 pt. i 12 pt. polje Leading (prored) biće prazno (baš kao što je prazno polje Leading na slici ispod).

Kartice okvira za dijalog

Međusobno povezane stavke su skupljene zajedno u okviru iste kartice okvira za dijalog. Na primer, ako izaberete Item > Modify, pri vrhu odgovarajućeg okvira za dijalog videćete poredane kartice. Ako je okvir za dijalog Modify otvoren za menjanje neke slike, videćete Box, Picture, Frame, Runaround, Clipping i OPI kartice. Ovo podseća na kupovinu u robnim kućama gde se sve plaća pri izlasku. Recimo da je izabran okvir za tekst i da izaberete Item > Modify. Mogli biste da promenite vertikalno poravnanje za ovaj okvir na kartici Text, pritisnite mišem na karticu Frame (ram); izaberete kako želite da izgleda ram teksta, pritisnite mišem karticu Box (okvir) da biste dodali boju pozadine – sve to sa jednog mesta.

Pritisnite mišem na karticu da biste je prikazali.

Polje za potvrdu može biti overeno ili ne.

Polje za izbor može biti uključeno ili isključeno. U istoj grupi istovremeno je moguće izabrati samo jedno od ovih polja.

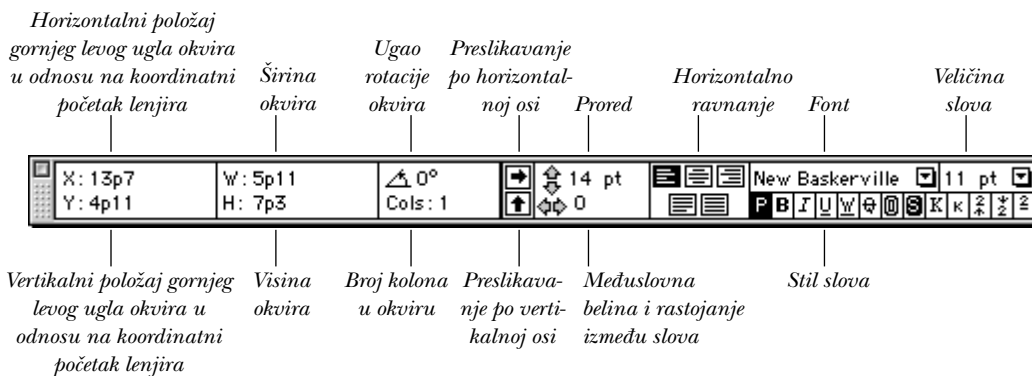
Pritisnite mišem da biste izabrali iz **padajućeg** menija.

Pritisnite mišem **Apply** (ili pritisnite **Cmd-A** u Mac OS) da biste pogledali izmene u dokumentu dok je okvir za dijalog još otvoren. **Option**-pritisak mišem/**Alt**-pritisak mišem na **Apply** (ili pritisak na **Alt-A** u Windowsu) dovodi do toga da se unete izmene odmah vide u dokumentu. Pritisnite **Tab** da biste sproveli izmene dok je okvir za dijalog još uvek otvoren.

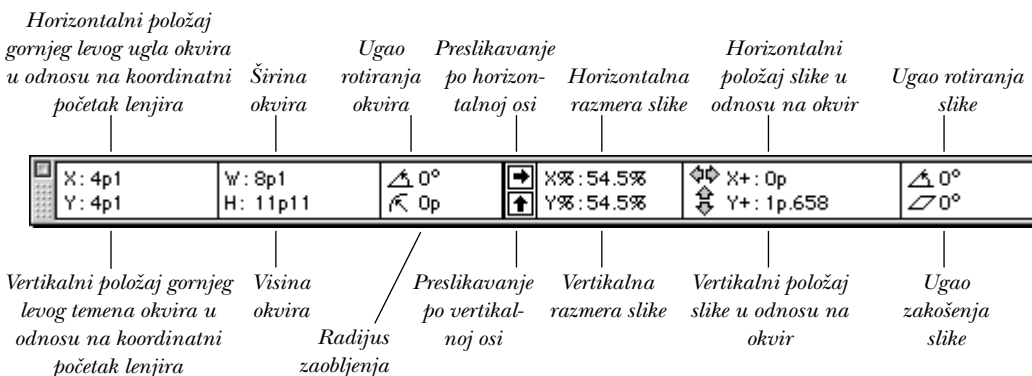
Paleta u programu QuarkXPress

Paleta Measurements

Na paleti Measurements nalaze se neke od komandi i opcija koje već postoje u menijima. Opcije koje se pojavljuju na paleti Measurements se menjanju u zavisnosti od toga koja je vrsta objekta ili alatke izabrana u dokumentu. Ova paleta je prazna kada ništa nije izabrano.

Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Content** i okvir za tekst

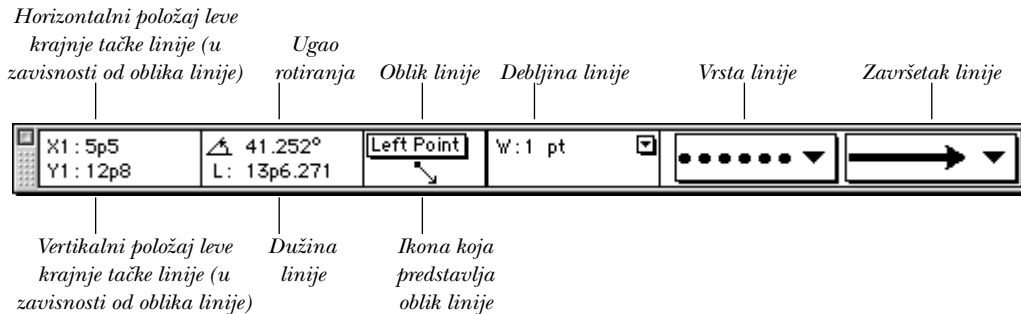

Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Content** i okvir za sliku

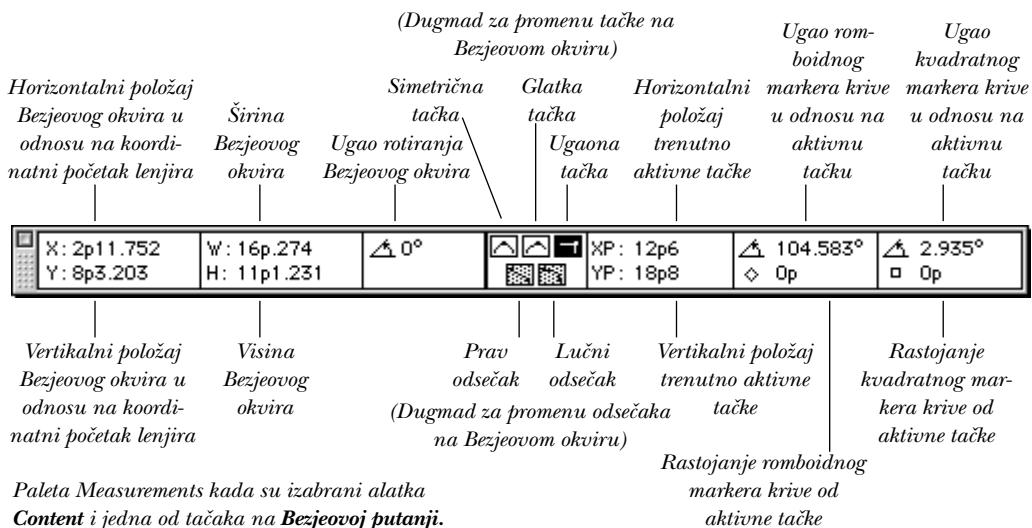
Prečice sa tastature za paletu Measurements

Prikaži/sakrij paletu	F9
Istakni prvo polje	Cmd-Option-M/Ctrl-Alt-M
Istakni polje za izbor fonta	Cmd-Option-Shift-M/Ctrl-Alt-Shift-M
Istakni sledeće polje	Tab
Istakni prethodno polje	Shift-Tab
Zatvori paletu bez izmena	Cmd. (tačka) ili Esc

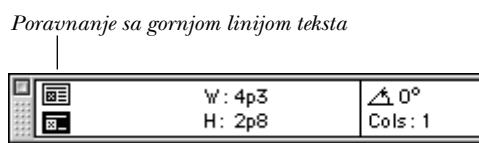

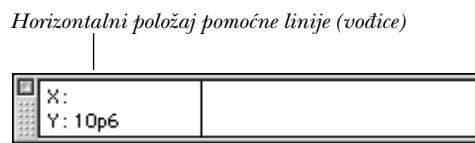
Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Content** i prava linija

Paleta Measurements kada su izabrani alatka **Content** i jedna od tačaka na **Bezeovoj putanji**.

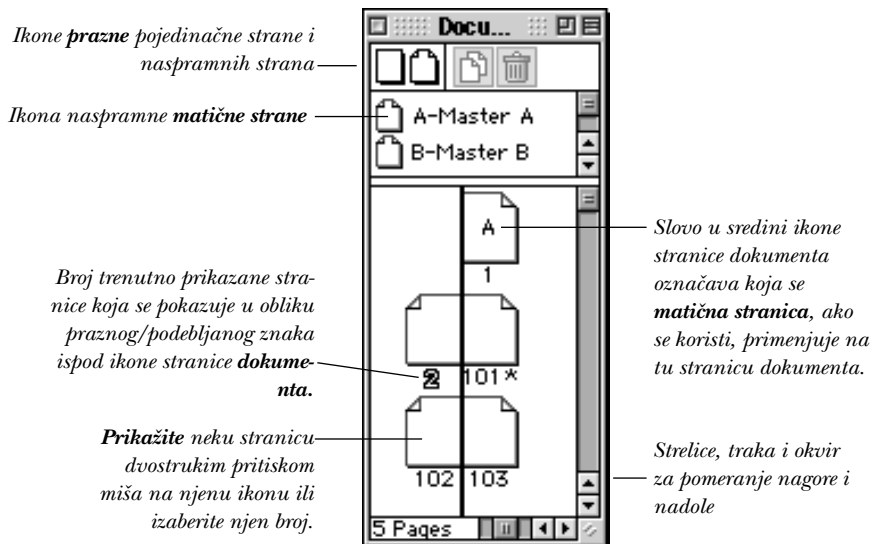
Leva strana palete Measurements kada su izabrani alatka **Content** i vezani okvir.

Leva strana palete Measurements prilikom pooalačenja **vodica** iz horizontalnog lenjira

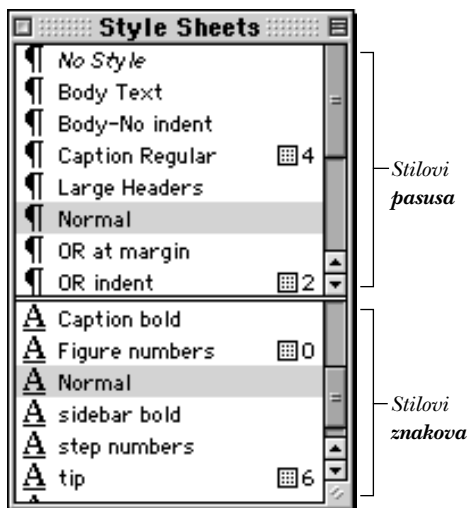
Paleta Document Layout

Paleta Document Layout se koristi za prepakovanje, ubacivanje i brisanje stranica dokumenta; kretanje kroz dokument i za izradu, menjanje i primenu matičnih stranica.

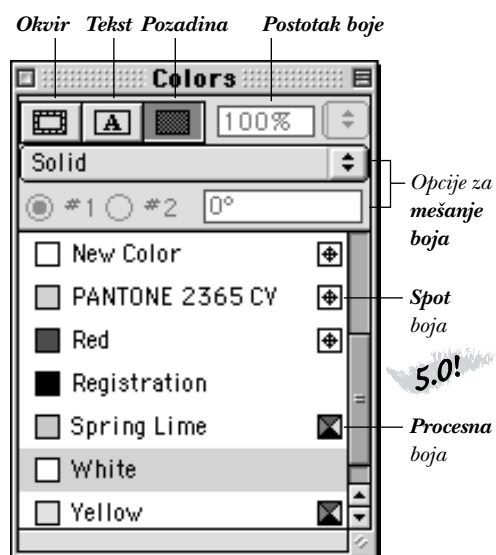
Paleta Style Sheets

Paleta Style Sheets se koristi za primenjivanje stilova koji predstavljaju tačan i detaljan opis znakova i pasusa u dokumentu.

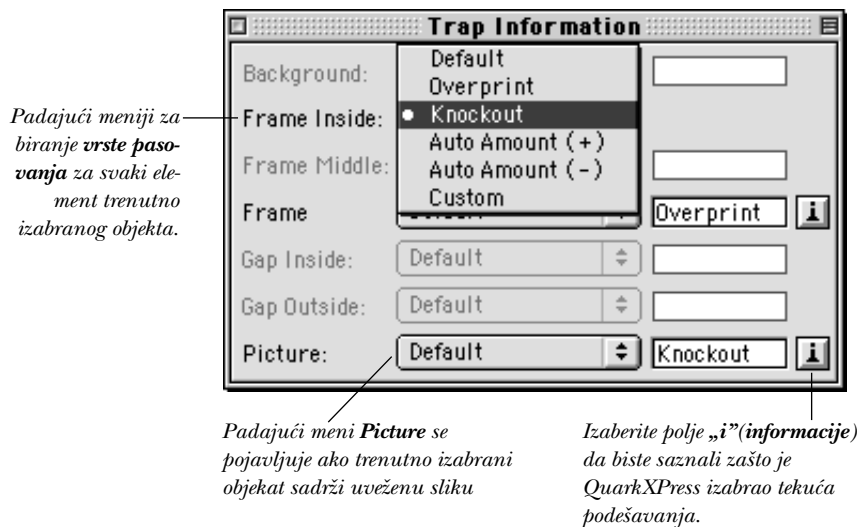
Paleta Colors

Paleta Colors se koristi za primenjivanje procesnih, posebnih i boja pogodnih za upotrebu na Webu na tekst, slike, okvire, linije i tabele.

Paleta Trap Information

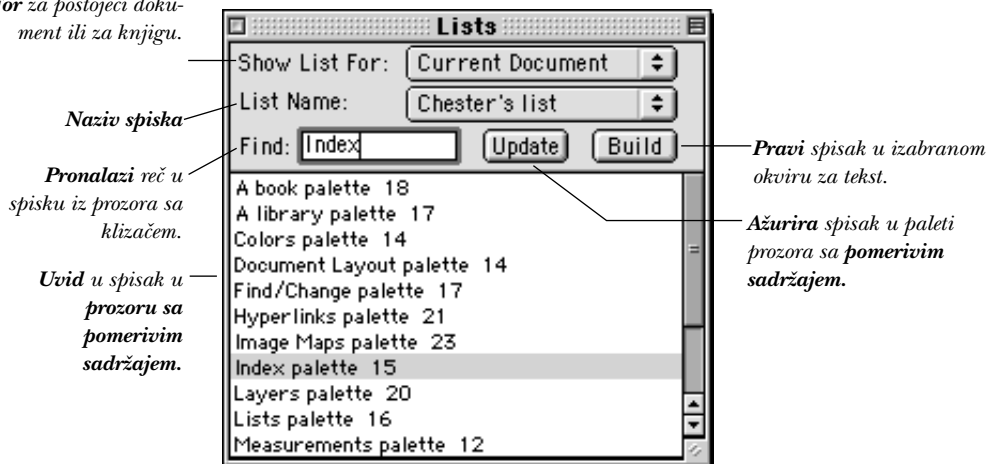
Paleta Trap Information se koristi za određivanje načina za tzv. pasovanje pojedinačnih objekata.

Paleta Lists

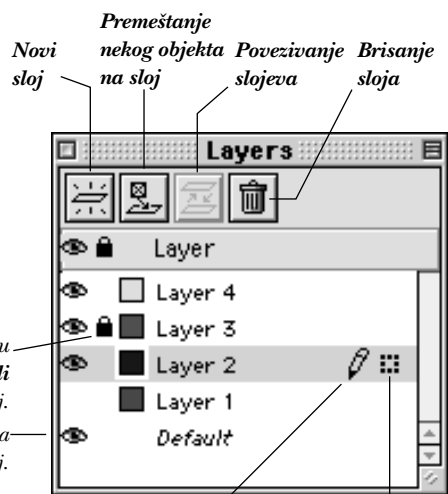
Paleta Lists se koristi za pravljenje tabele sa sadržajem ili abecedni spisak naslova tekućeg dokumenta ili za knjigu sastavljenu od više poglavlja.

Izaberite **Show List For** za postojeći dokument ili za knjigu.

Paleta Layers 5.0!

Paleta Layers vam omogućava da organizujete objekte u dokumentu pakujući ih prema određenom redosledu. Koristeći ovu paletu možete da pravite nove slojeve, premeštate objekte sa jednog sloja na drugi, povezujete dva ili više slojeva zajedno, prepakujete slojeve, brišete slojeve, zaključavate slojeve, a možete učiniti i da slojevi privremeno postanu nevidljivi ili da se ne štampaju.

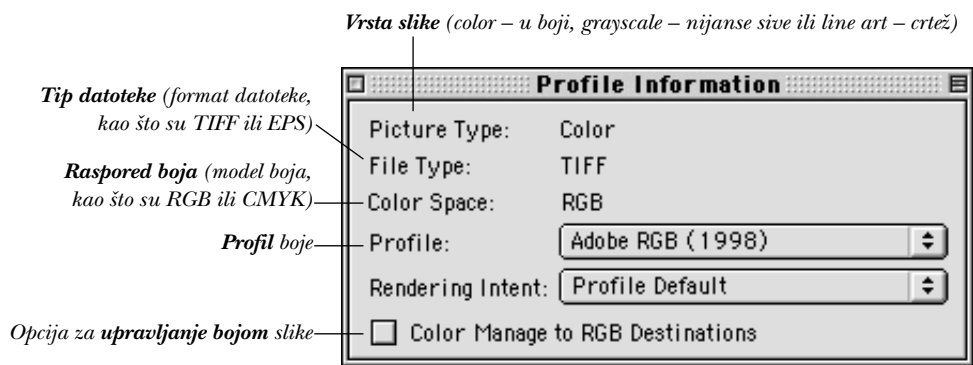

Pritisnite mišem u drugu kolonu da biste zaključali/otključali određeni sloj.
Pritisnite mišem u kolonu sa okom da biste prikazali/sakrili određeni sloj.

Ikona **Edit** koja pokazuje koji je sloj aktivan. Kada se u dokumentu izabere neki objekat, ova oznaka pokazuje na kom je sloju taj objekat.

Paleta Profile Information

Paleta Profile Information se koristi za prikazivanje trenutnih osobina izabrane slike i za menjanje njenog profila boje ili načina nanošenja boje.

Tip datoteke (format datoteke, kao što su TIFF ili EPS)

Raspored boja (model boja, kao što su RGB ili CMYK)

Profil boje

Opcija za upravljanje bojom slike

Vrsta slike (color – u boji, grayscale – nijanse sive ili line art – crtež)

Paleta Index

Indeks se izgrađuje označavanjem svakog pojedinačnog unosa koji se indeksira u stvarnom dokumentu, a zatim korišćenjem palete Index za određivanje načina formatiranja (kao što su izgled ili nivo uvlačenja) za svaki unos koji se pojavljuje u indeksu.

Tekst koji je trenutno izabran u dokumentu

*Polje **Sort As** služi za menjanje abecednog položaja nekog unosa u indeksu.*

Nivo (uvlačenja) za određeni unos

Stil koji se primenjuje na broj stranice na koju se poziva indeks (ili tekst „videti“).

Oblast u dokumentu unutar koje će biti pretraživano za druga pojavljivanja istog indeksa.

Strelica označava odrednicu indeksa na koju se odnosi pododrednica (drugi, treći ili četvrti nivo uvlačenja).

Pozivanje na određenu stranicu

Odrednica drugog nivoa

Index

Entry

Text: raster

Sort As:

Level: Second Level

Reference

Style: Entry's Style

Scope: Selection Start

Entries: 6 Occurrence

▶ Bézier	2
▼ bitmap	1
1	1
▶ raster	3
▶ Photoshop	1
▶ PostScript	1
▶ vector	1

Obrađivanje unosa

Brisanje unosa

Paleta Index

5.0! Ova dugmad su, sleva nadesno, **dodaj** (Add), **dodaj sve** (Add All) i **pronađi sledeći unos** (Find Next Entry).

Paleta Hyperlinks 5.0!

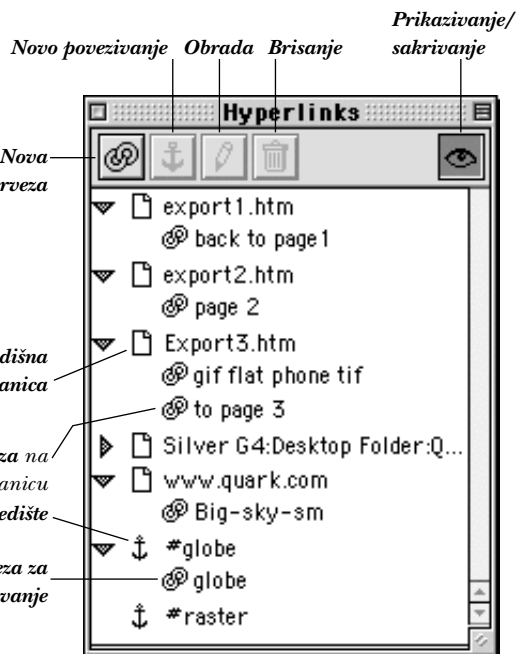
Hiperveze („veze”, kraće) su grafička sredstva koje Web dizajneri koriste da bi pomogli korisnicima kojima ih vode do ostalih Web stranica. Postoje različiti oblici veza, od jednostavnih u obliku podvučenih reči, do delova slike ili dokumenta koji reaguju na pokrete miša. U programu

QuarkXPress paleta Hyperlinks se koristi za pridruživanje veze na istaknuti tekst, označenu oblast na slici, okvir za sliku ili drugi izabrani objekat. Veze su interaktivne samo kada se pregledaju u nekom Web pretraživaču. Hiperveze mogu da se pridruže na tekst u dokumentu koji nije namenjen za objavljivanje na Internetu i koji se izvozi u obliku PDF datoteke.

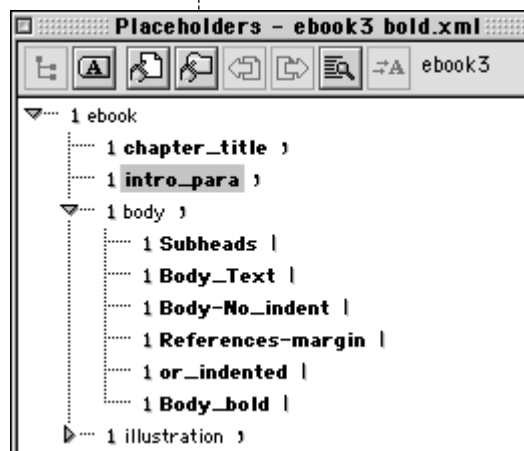
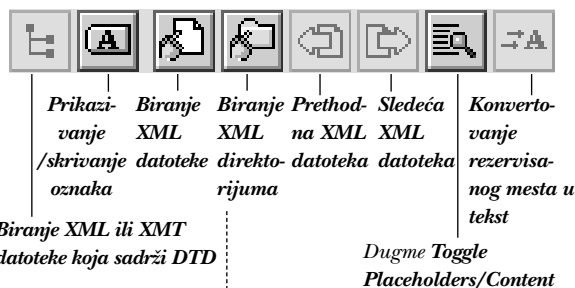
Paleta Placeholders 5.0!

U programu QuarkXPress se za oblikovanje sadržaja XML elemenata koristi tzv. rezervisana mesta (engl. *placeholders*). Za početak, napravi se QuarkXPress šablon, i u tom šablonu se naprave prazni okviri za tekst. Zatim se određena XML datoteka otvori pomoću palete Placeholders; na ovoj paleti se pojavljuje hijerarhijski prikaz XML elemenata. Nazivi elemenata se potom prevlače iz palete Placeholders unutar pojedinačnih okvira za tekst u QuarkXPress datoteci, a svaki naziv rezervisanog mesta u šablonu se oblikuje na odgovarajući način.

Posle toga, otvara se XML datoteka sa odgovarajućim elementima korišćenjem palete Placeholders. Svaki od postojećih XML elemenata uparuje se sa rezervisanim mestom istog naziva i zadobija atribut stila iz tog rezervisanog mesta. Da biste pregledali XML sadržaj koji će zameniti rezervisana mesta, pritisnite mišem dugme Toggle Placeholders/Content. Konačno, da biste na odgovarajući način oblikovali XML datoteku, pritisnite dugme Convert placeholders to Text. Ako želite više informacija o rezervisanim mestima, pregledajte dokumentaciju programa QuarkXPress.

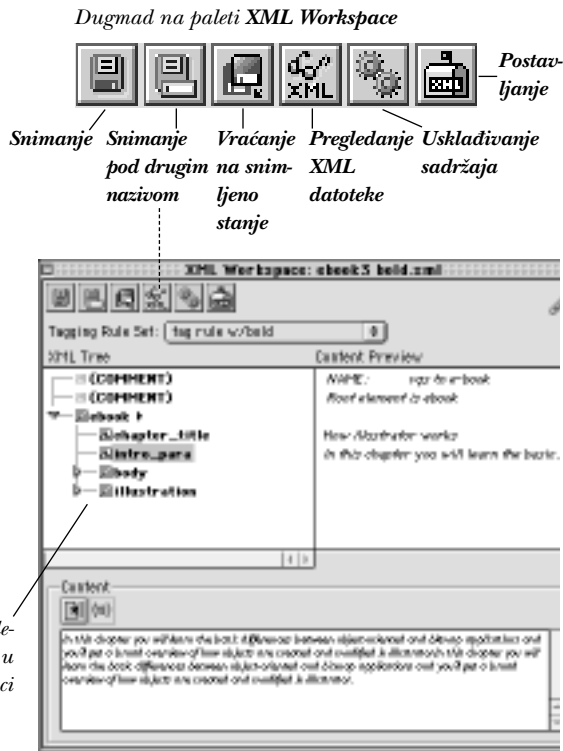
Dugmad na paleti Placeholders

Paleta XML Workspace 5.0!

XML je sistem koji omogućava da se sadržaj teksta ili slike razvrsta po redosledu koji pruža veću prilagodljivost kada se priprema za štampanje ili objavljivanje na Internetu. Prvo se svakom osnovnom elementu unutar XML (tj. polju sa tekстом ili podacima) dodeljuje poseban naziv i daje mu se hijerarhijski odnos sa ostalim elementima u toj XML datoteci. Zatim se sadržaj (objekti ili paragrafi) QuarkXPress datoteke povezuje sa različitim elementima XML datoteke. To se izvodi povlačenjem okvira sa objektima na elemente u delu XML Tree na paleti XML Workspace. Ova paleta se takođe koristi za određivanje i pregledanje XML elemenata i njihovog sadržaja, a takođe i za pregledanje aktuelnog koda u XML datoteci.

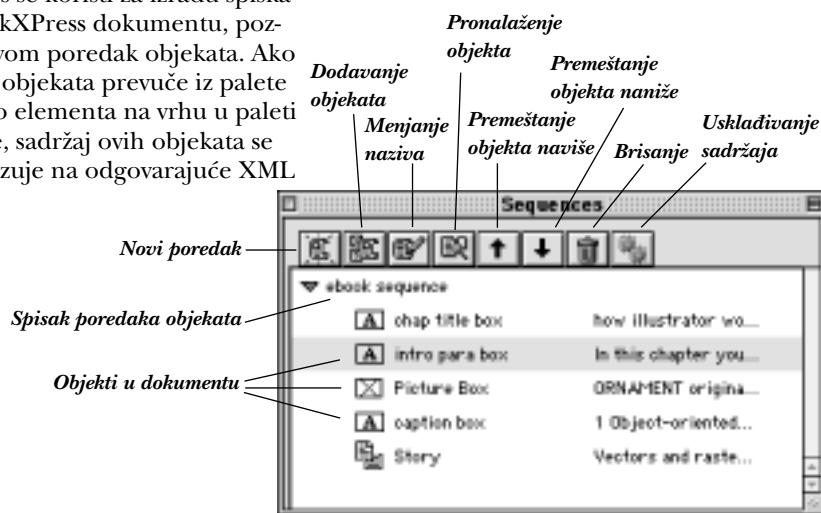
XML Tree je spisak elemenata koji se koriste u tekućoj XML datoteci

Paleta XML Workspace, Sequences

Paleta Sequences 5.0!

Paleta Sequences se koristi za izradu spiska objekata u QuarkXPress dokumentu, poznatom pod nazivom poredak objekata. Ako se neki poredak objekata prevuče iz palete Sequences preko elementa na vrhu u paleti XML Workspace, sadržaj ovih objekata se automatski povezuje na odgovarajuće XML elemente.

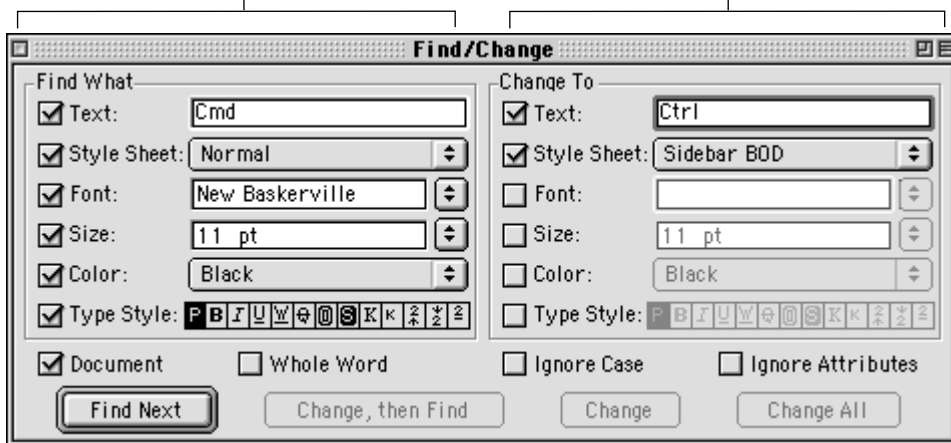

Paleta Find/Change

Paleta Find/Change se koristi za pretraživanje i menjanje znakova u tekstu, stilova paragrafa ili znakova, fontova, veličine slova, vrste slova ili boja.

Tekst, stil i atributi koji se pretražuju unose se ili biraju u oblasti **Find What**.

Tekst, stil i atributi kojima se vrši zamena unose se ili biraju u oblasti **Find What**.

Ovako izgleda paleta Find/Change kada polje **Ignore Attribute** nije overeno.

Paleta za knjige

Knjiga je skup pojedinačnih poglavlja u kojoj se međusobno usklađuju njihovi stilovi, boje, podešavanja za hifenaciju i poravnanje, liste i ukrasni elementi. Svaka knjiga ima vlastitu paletu knjige koja se koristi za dodavanje, brisanje, štampanje i promenu redosleda poglavlja.

Premeštanje poglavlja naniže

Dugme **Synchronize book** za usklađivanje stilova, boja, podešavanja za hifenaciju i poravnanje, liste i ukrasni elementi između matične datoteke i datoteke poglavlja

Štampanje poglavlja

Odbacivanje poglavlja

Premeštanje poglavlja naviše
Dodavanje poglavlja

Matična datoteka iz koje proističu svi stilovi, boje itd.

M	Document	Pages	Status
M	..master vqs 2	1	Available
	..toc book vqs 2	i*-iii*	Available
	..1 How Illus Works	1*-8*	Available
	..2 STARTUP	9-16	Open
	..3 VIEWS	17-24	Available
	..4 OBJECTS BASICS	25-34	Available

Kolona **Status** označava za određeno poglavlje da li je na **raspolaganju** (Available), da li se **menja** (Modified) ili **nije dostupno** (Missing) i takođe govori članovima grupe na mreži da li je određeno poglavlje **otvoreno** (Open) na tekućem računaru ili na nekom drugom računaru na mreži.

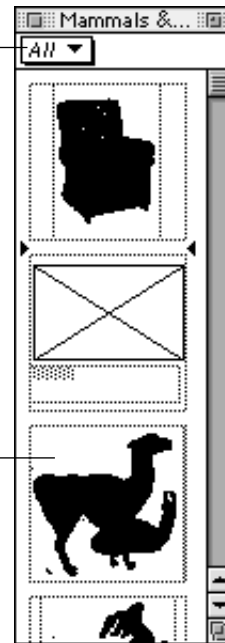

Paleta biblioteke objekata

Paleta biblioteke objekata se koriste za čuvanje bilo kog objekta ili grupe objekata: okvira za slike (sa ili bez slika), okvira za tekst (sa ili bez teksta), linija, putanja teksta ili tabela. Da biste dodali neki objekat u određenu biblioteku, jednostavno ga prevucite u odgovarajuću paletu. Da biste iskoristili neki objekat (ili grupu objekata) iz biblioteke, prevucite ga iz biblioteke u prozor svog dokumenta. Možete napraviti neograničeni broj paleta sa bibliotekama objekata, a moguće je istovremeno otvoriti više njih.

Pošto se određenim objektima u biblioteci dodeli neka **oznaka**, moguće ih je selektivno prikazati na osnovu oznaka pomoću ovog padajućeg menija.

Objekti u biblioteci se pojavljuju kao **umanjeni prikaz** na paleti biblioteke objekata.

Ispravite sopstvene greške

Ako ste uznemireni zbog toga što pravite greške pri radu, opustite se. Nikada (pa dobro, retko) ćete morati da sve radite ispočetka ako budete koristili prednosti svih bezbednosnih mehanizama koje nudi QuarkXPress. Vaš računar ima memoriju i vi se možete osloniti na nju.

U većini slučajeva, poslednja akcija koju ste izveli može se poništiti korišćenjem Edit > **Undo** (Cmd-Z/Ctrl-Z). Nažalost, QuarkXPress ne nudi mogućnost višestrukih poništavanja, tako da ovu komandu morate odmah da upotrebite. Ako se predomislite, izaberite Edit > **Redo** (Cmd-Z/Ctrl-Z – ista prečica sa tastature).

Potrudite se da steknete naviku **snimanja** posle manjeg broja obavljenih radnji (pročitajte stranice 32-34). Iz nekih razloga, početnici u Quarku nerado koriste ovu komandu (ili su prezauzeti drugim poslovima) i sve se završava tako što se neke stvari nauče na teži način. S obzirom na to da smo i sami imali nekoliko neprijatnih iskustava, sada stalno snimamo, a imamo i običaj da snimimo dokument pre

nego što počnemo sa izvođenjem bilo kog iole složenijeg posla. U tom slučaju, ako napravimo nepopravljive brljotine, izaberemo File > **Revert to Saved** da bismo dobili poslednju snimljenu verziju tog dokumenta.

Prečica sa tastature za poništavanje (Cmd-Z /Ctrl-Z) se takođe može koristiti za **obnavljanje** poslednje korišćenih podešavanja u otvorenom okviru za dijalog. Da biste otkazali okvir za dijalog istovremeno ne primenivši bilo kakve vrednosti, pritisnite mišem **Cancel** (Cmd-./Ctrl-.).

QuarkXPress ima dve mogućnosti za čuvanje celokupnog dokumenta: **automatsko snimanje** i **automatsko pravljenje rezervnih kopija**. O ovim mogućnostima čitajte na stranici 383.

I, na kraju, ako radite na nekom složenom objektu, možete napraviti njegov **duplikat** (Item > Duplicate ili Cmd-D/Ctrl-D) i sačuvati ovu kopiju za svaki slučaj (smestite je na pomoćnu radnu površinu). Ako se desi nešto nepredviđeno, možete kasnije čestitati sami sebi na dalekovidosti.

Proširivanje programa QuarkXPress pomoćnim programima XTensions

Šta je to XTensions?

QuarkXPress ne može baš sve. U stvari, jedan od razloga njegovog uspeha na tržištu je to što su nezavisni pisci programa napisali na stotine dodatnih softverskih modula za njega, koji se nazivaju XTensions i koji proširuju ili poboljšavaju njegove mogućnosti. XTensions programi rade skoro sve – od jednostavnog poravnavanja objekata do pravljenja baze podataka objekata, a cene im se kreću u opsegu od zanemarljivih suma do nekoliko stotina dolara.

XTensions programi se povremeno pominju u ovoj knjizi, ali s obzirom na to da ih ima na stotine, to je očigledno samo njihov manji deo (pored toga, neki XTensions programi možda neće postojati ili će biti izmenjeni pošto ova knjiga bude objavljena*). Proverite da li je XTensions program koji koristite optimizovan za QuarkXPress verzija 5. Da biste dobili informacije o XTensions programima koji su već instalirani, izaberite Utilities > XTensions Manager, pritisnite mišem na naziv određenog XTensions programa, a zatim pritisnite mišem About.

Zašto bi mi bilo potrebno da instaliram XTensions programe?

Da biste koristili XTensions program, on mora da bude instaliran u direktorijum XTension u okviru direktorijuma gde je instaliran QuarkXPress. Neki XTensions programi dolaze sa pomoćnim programom za instalaciju koji će obaviti sav posao umesto vas; drugi moraju da se ručno iskopiraju u direktorijum XTension. Ako pomoćni program za instalaciju smesti neki XTensions program u QuarkXPress direktorijum, ali ne i u XTension direktorijum, obavezno ga sami prebacite u ovaj direktorijum.

Pošto se neki XTensions program pravilno instalira na vaš čvrsti disk, možete koristiti komandu XTensions Manager u okviru samog programa da biste ga uključili ili isključili (pročitajte stranice 393-395). Da biste mogli da koristite novouključene XTensions programe, moraćete da zatvorite i ponovo pokrenete QuarkXPress.

U okviru komande Edit > Preferences > Preferences > Application-XTensions Manager možete da odredite da li XTensions Manager hoće ili neće da se otvara pri svakom pokretanju programa QuarkXPress (pročitajte stranicu 384).

Kupovina XTensions programa

Neki XTensions programi se prodaju pojedinačno, dok se drugi prodaju zajedno, kao recimo XPert Tools i Xdream. Srećom, većina XTensions programa postoji u demo verziji, tako da možete da ih isprobate pre nego što uložite novac.

Za **katalog** XTensions programa posetite Quark Web prezentaciju: **www.quark.com**. Za svaki XTensions program nabrojani su nazivi i brojevi telefona njihovih proizvođača. Da biste videli spisak prodavaca, koji obuhvata i prodavce širom sveta, pritisnite mišem XTensions Catalog (na desnoj strani ekrana, bar je tako dok ovo pišemo), zatim pritisnite mišem Resource Locator: Where to Buy. Takođe možete da **besplatno** preuzmete XTensions programe sa ove prezentacije, recimo **Shape of Thing** kojim se izrađuju okviri u obliku zvezda, tako da vredi posetiti ovu prezentaciju samo zbog toga. Ostali besplatni XTensions programi koje je moguće preuzeti su Jabberwocky, Guide Manager, Super Step and Repeat i Type Trick.

Ao biste radije da XTensions programe kupite od nekog prodavca koji ih ima od raznih proizvođača, probajte **www.thepowerxchange.com** (pritisnite mišem QuarkXPress pri vrhu njihove uvodne stranice).

Raspitajte se i kod prodavca i kod proizvođača od koga naručujete XTensions program za način kako možete da dobijete buduća unapređenja tog programa i da li imaju tehničku podršku korisnicima.

I dok ste još tu, posetite našu Web prezentaciju za savete i korisne informacije:

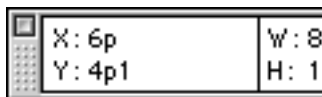
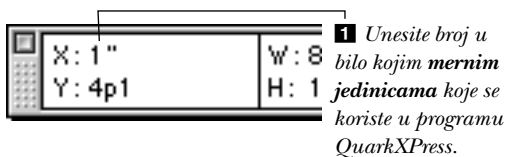
www.xpressobar.com (ne odnosi se na kompaniju Quark, Inc.).

* U vreme kada ovo pišemo, XTensions programi kompatibilni sa verzijom 5.0 nisu još postojali, tako da neke od naših informacija o određenim XTensions programima mogu biti netačne ili zastarele. Svrha zbog koje pominjemo pojedine XTensions programe je da vam damo osećaj šta je sve moguće dobiti, ne da ih hvalimo.

skraćenice

Inči	in ili "
Decimalni inči	in ili " sa decimalnom tačkom
Pajkovi	p
Pointi	pt ili p posle koga sledi broj (recimo „p6”)
Milimetri	mm
Centimetri	cm
Ciceri	c
Agiti	ag
Četvrtina milimetra	q
Pikseli	px

Napomena: Pikseli ne mogu da budu izabrani u dokumentu za štampanje, ali „px” se može koristiti u poljima za unos u dokumentu za štampanje.

2 Kada se pritisne Return/Enter, ova vrednost se pretvara u trenutno izabrane podrazumevane merne jedinice.

3 Merne jedinice za **Default Web Document** (podrazumevani dokument za Web)

Merne jedinice

Osim nekoliko izuzetaka, vrednosti u pale-tama i okvirima za dijalog prikazuju se sa tekućom podrazumevanom mernom jedinicom. Da biste izabrali novu podrazumevanu mernu jedinicu za sve buduće dokumente, zatvorite sve otvorene dokumente; da biste promenili merne jedinice samo za određeni dokument, ostavite taj dokument otvoren. Idite na Edit > Preferences > Preferences, pritisnite mišem Measurements u okviru Document or Web Document, a zatim u okviru Horizontal i/ili Vertical izaberite **Inches, Inches Decimal, Picas, Points, Millimeters, Centimeters** ili **Agates** **1** – **2**. Za Web dokumente **5.0!** možete takođe izabrati **Pixels**. Web i dokument za štampanje mogu imati različite podrazumevane merne jedinice **3**.

Da biste uneli vrednost u nepodrazumevanim mernim jedinicama, morate uneti ispravnu skraćenicu (izdvojeni deo teksta sa leve strane). Na primer, možete koristiti „pt” ili „p” za pointe, ali ne i „pts”. Agiti, u slučaju da se čudite, koriste se za merenje vertikalne dužine kolone u plaćenim oglasima.

Pajkovi i pointi

Pajk je standardna jedinica mere koja se koristi u grafičkoj umetnosti. Šest pajkova je jednako 1 inč; 1 pajku odgovara 12 pointa. Pajkovi i pointi se mogu kombinovati u istom polju za unos. Na primer, da biste naznačili četiri pajka i šest pointa, trebalo bi da unesete „4p6”.

Bez obzira na tekuće merne jedinice, pointi se uvek koriste za merenje veličine slova, proreda, širine lenjira, debljine ramova i debljine linija.

Korišćenje matematike u poljima za unos

Za **sabiranje**, unesite + posle tekućeg broja, a zatim vrednost koju želite da dodate. Za **oduzimanje**, unesite -, zatim vrednost koju želite da oduzmete. Za **množenje**, unesite *, zatim vrednost kojom se množi. Za **deljenje**, unesite /, zatim broj kojim se deli. (Da biste 38 podelili sa 3, na primer, trebalo bi da unesete „38/2”.) U svakom slučaju pritisnite Return/enter da biste izvršili računanje.

Poželjne opcije (kraći uvid)

Moguće je izabrati poželjne opcije za pojedinačna dokumenta, ili za program kao celinu, kao njihove podrazumevane parametre. Poglavlje 22 je u celosti posvećeno okvirima za dijalog Preferences, a neka od ovih podešavanja se razmatraju u pojedinim poglavljima, tamo gde je to bilo potrebno. Učeci QuarkXPress, tu i tamo ćete menjati ove parametre i na taj način postepeno postajati bliskiji sa njima. Navešćemo neke parametre koji mogu da se menjaju.

SAVET Za jednu od alatki okvira za sliku uključite opciju Runaround i/ili definišite ram, a za drugu alatku okvira za dijalog isključite ova podešavanja – na taj način ćete imati po jednu alatku za obe potrebe. Promenite vrednost Corner Radius na nulu ako želite da napravite još jednu pravougaonu alatku za crtanje okvira.

Ostale prednosti korišćenja podrazumevanih vrednosti

Ako dodajete, brišete ili menjate **stilove** (uključujući i stil Normal), **boje, izuzetke pri prelamanju reči, podešavanja za prelamanje reči i poravnavanje teksta** ili **rečnik za proveru pravopisa** kada ni jedan dokument nije otvoren, sve što promenite postaće nova podrazumevana vrednost za sve naredne dokumente koje budete izrađivali.

Isto važi i za opciju **Document Preferences** kojom menjate podešavanja dokumenta, recimo merne jedinice, automatsko umetanje strana ili automatsko umetanje slika, kada nijedan dokument nije otvoren. Ova opcija se bira iz menija Edit > Preferences. Potrošite neko vreme na podešavanje podrazumevanih vrednosti za dokumente – time ćete kasnije uštedeti silno vreme.

Delimični spisak parametara koji mogu da se menjaju:

- Margine, lenjiri ili boje pomoćnih linija.
- Rezolucija kojom se pregledaju uvezene slike.
- Brzina kretanja kroz dokument.
- Tipografske opcije.
- Uključivanje ili isključivanje tehnike kopiranja povlačenjem i puštanjem.
- Širina pomoćne radne površine.
- Opcije za automatsko snimanje i automatsko pravljenje rezervne kopije dokumenta.
- Automatsko snimanje biblioteka objekata.
- Opcije prikazivanja pomoćnog programa XTensions Manager.
- Merne jedinice za lenjire, okvire za dijalog i paletu Measurements.
- Opcije automatskog umetanja stranica.
- Način prikazivanja pomoćnih linija.
- Opcije automatskog umetanja slika.
- Brisanje ili čuvanje objekata na matičnoj strani.
- Uključivanje ili isključivanje osvežavanja prikaza.
- Rastojanje između linija pomoćne mreže.
- Način rastavljanja reči na slogove.
- Automatski razmak između parova slova.
- Širina promenljive beline.
- Opcije za ligature.
- Beline između i oko tekstoza, razmeštanje teksta oko slike, debljine linija itd.
- Opcije za pasovanje.
- Vrednosti za alatke, uključujući stil, debljinu, boju, senku i razmeštanje teksta za alatke za crtanje linija ili putanja za tekst, boju pozadine, ugao, ram i razmeštanje teksta za alatke okvira za tekst ili Bezjeovog okvira za tekst, boju pozadine, broj kolona, ram i razmeštanje teksta za alatku okvira za tekst i procenat uvećanja pri svakom pritisku miša za alatku za promenu veličine prikaza.